

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvételre:
 Hónap díra — 10 kor.
 Helyben készlet korára:
 Hónap díra — 20 kor.
 Helyben készlet korára:
 Hónap díra — 5 c.
 Vidékre postán szállítva:
 Hónap díra — 24 kor.
 Helyben készlet korára:
 Hónap díra — 5 c.

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Bejelentés minden nap a hétért és
 minden másnapot kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 8.
 A szerkesztőség részletek visszaküldésére
 vagy megrendelésre nem vállalunk
 felelősséget és hirdetések és
 kiadóhivatalhoz intézendők
 Egyre minden áron 5 fillér.

NAGYVÁRAD, július 14.

Magyar hadapródok.

A kurucz vitézek lovagoltak tegnap előttünk. Lengő fűrtjeiket játszva lebegtette a szél, délceleg vállakra párducz-kaczagány simult, lovaik csótárosan, daliásan felszerszámozva, mint hajdanában II. Rákóczi Ferencz palotás huszárai alatt — künn, az előudvarban pedig nemzeti színű zászlóval diszitve annak a királynak a szobra, a ki az engesztelés czipruságával kereste fel a kurucz fejedlem hamvait, hogy visszaadja azokat a haza földjének, melyet annyira szeretett.

A nemzeti mult egyesült a jelennel, hogy képét adja a jövőnek.

Megdobbant a szív, lelkesedés fogta el az ember egész valóját, mikor a hadapródiskola zárünnepélyének végére ért.

Magyar ifjuság, erős ifjuság, képzett ifjuság. Ezt a hármat láttuk egyesülve a tegnapi zárünnepélyen.

Erőtől duzzadó izmok, hajlékonyság, biztosság mindenütt. Négy száz ifju, a fiatalság teljes erejében. Elég rájuk nézni s az aczél jut eszünkbe izmaik láttára. A szemekben pedig a képzett lélek biztos öntudata, a mely erőben is, képzettségben is fölveszi a versenyt a hatalmas izmokkal. Aczélozott testben aczélozott lélek, aczélozott jellem.

— És ez a nagy erősség mind a magyarságé. Van az ifjak közt szász, szerb, oláh eredetű nem egy; ma valamennyi büszke magyar. Jól esik a taps, az elismerés egy-egy kiválóan sikerült mutatvány után; de a mell legjobban akkor feszül a büszkeségtől, mikor négy száz ajkon egyszerre csendül fel az ima:

Isten áldd meg a magyart!

Mert szép a diadal; de ezerszer szebb, ha magyar ifjak arathatják harci érenyeikkel. Ebben az évről-évre kikerülő honvédhadapród-nemzedékben nyújtja felénk a magyarok Istene azt a védő kart, a mely után oly sokáig hiába esengett a költő.

Kurucz lovasok s nemzeti zászlóval bevont talapzaton álló királysobor: ime a hadapródiskola nevelési szelleme. Lelkes magyar szív, erős magyar lélek, a melynek azért oly nagy, olyan magasra törő a magyarsága, hogy annál inkább fel tudjon emelkedni koronás apostoli királyához.

II. Rákóczi Ferencz szelleme büszkén

mondhatja: Nem lehet magyarabb érzés, mint ez ifjú hadapródoké. S az a bronz-szobor is megnyugvással tekinthet rájuk: Nincsenek hívebb vitézeim, mint leendő magyar tisztjeim.

Elismerés, dicséret, dicsőség a nagyváradi honvédhadapródiskolának, mely olyan szerencsés kézzel rakja le minden évben egy-egy katonatiszti nemzedék szívébe Magyarország jövő fényének kettős forrását: a hazafiasságot és királyhűséget.

Ez méltó egy lovagias nemzethez, ez méltó egy lovagias királyhoz.

Dr. K. A.

Az ünnepélyről tudósítók a következőkben számol be:

Az ünnepély kezdete.

Mozgó napsugár kedvezett a honvédhadapródiskola tegnapi zárünnepélyének s ezért már jóval fél 6 előtt nagy tömegekben vonult kifelé a közönség a hadapródiskolába. Mire az ünnepély megkezdődött, legalább is három ezer főre tehető közönség gyűlt össze az iskola udvarán. Városunk előkelőségének színe-java együtt volt.

A Rákóczi-induló bangjai mellett, kettős rendben, kemény lépéssel, büszke tartással vonultak fel a növendékek. Csupa erő valamennyi, tartásuk délceleg, katonás. A közönséggel szemben kettős oszlopban állottak fel; aztán előlépett Balázs Gyula negyedéves növendék s a következő, lendületes beszéddel (melynek költő része Kovács József főhadnagyot dicséri) üdvözölte a közönséget:

Az év homokóráján ismét leperdült az utolsó homokszem s önök újra itt vannak, évzáró ünnepünknek visszavárt díszes vendégei, kiket örömmel s igaz szeretettel köszöntünk.

Ifju bajtársak! Ezernyi szem figyelme pihen rajtunk, mutassuk meg, hogy méltók vagyunk a figyelemre, melyet e díszes vendégsereg körülövez s melőlk vagyunk a reményre is, melyet úgy ök, mint a haza minden polgár, belénk, mint a tisztikarnak méltó sardjékába s a holnap férfiba helyezi!

Mutassuk meg, hogy méltók vagyunk magas szolgálatunkhoz s törhetetlen erővel, kitartással, vasakarattal s az ifju szívnek lángoló hevével és eszményi lelkesedéssel követjük szeretett istületünk jelszavát: Istennel a királyért és hazáért!!

E jelszó legyen vezérszavunk! . . .
 A jelszóval ajkainkon tárjuk fel lelki szemünk előtt nemzeti történelmünk dicső lapjait s a dicső mult legyen előttünk példa, mert hisz ez a leghívebb tükre a jövődönök! Ne fel djük soha nemzetünk ezeréves díszes multját s abban nemzetünk nagyjait!

Hisz:

„Csak törpe nép felelti ős nagyságát,
 Csak elfajult kor a hős elődöket.”

Történelmünk fényes lapjai, nemzetünk nagyjainak s hőseinek példája lebegjen szemünk előtt, azokból merítsünk példát minden idő-

ben, hogy miként kell szeretni: Királyt és a Hazát!

Ök hevítsék át és át lelkeinket a hazaszeretet szent tűzével, hogy:

„Mig bennünk szív lesz, hogy szeretni tudjunk,
 S mig érezzük, mi a valódi szép!
 Mig nem leszünk olyanná, mint a holt víz
 Mely északon örök fagypontra hül,
 Nagy, szent hűséget esküdjünk, lobogva,
 Jelszavonknak s hazánknak rendületlenül!”

Itt a növendékek a »Szózat«-ot énekelték melynek végeztével a közönség felé fordulva, állandó lelkesedéssel folytatta a szónok:

Igen! »Hazánknak rendületlenül! ez a mi szent, eszményi hivatásunk!

Es most, a szent pillanatban, midőn lelkünk az ég felé szárnyal, hozzád fohászodunk Népeknek Istene! támogasd e lelkes kis csapatot, hogy élte egész útján magasatos, eszményi hivatásának fáradhatlan harcosa lehessen, — s lelkesedésének szent tüze egy pillanatra se aludjék ki szívéből!

Halld meg, Magyarok Istene, kérésünket s engedd meg, hogy e lelkes kis seregnek, de ez intézet minden sardjékának, a Király- és »Hazaszeretet« legyen legszebb erénye:

„Mert nem mérközhetik e sereg magasabbal
 Mint hogyha Istennel Királyt s Hazát magasztal,
 Nem is ismerhet e csapat másfajta dalt
 Mint »Isten áld meg a magyart.«

S felcsendült a Himnusz, a magyar nemzet imája, Mazalik József zenetanár vezetésével.

Ugy itt, mint előbb a Szózatnál is, mint egy varázsütésre felállt a közönség, a férfiak — legelől a katonatisztek — fődötlen fővel, néma, ünnepi csendben, áhitattal hallgaták, a mint a jövő magyar hadseregének ifju tisztjelöltségei egy szívvel-lelékkel énekelték:

Isten áld meg a magyart!

Szabadgyakorlatok. Lovaglás. Vívás.

Előlépett Fapp-Váry Elemér százados, tornatanár. Egyet tapsolt a zenekar rákezdte a Ritka buza kezdetű dalt s ennek ütemeire kezdetét vették a szabadgyakorlatok. Remek volt a csoportosítás.

A középső két oszlop nemzetiszínű zászlócskákat, mellettük egy-egy oszlop fegyver, a legelső sorok szulvókat vettek kezükbe s ezzel végeztek festői szép s bámula os precízitással betanult gyakorlatokat. Az ember nem tudja, mit csodáljon inkább: a csoportosítás festőiséget vagy a növendékek precíz, biztos mozdulatait.

Aztán voltizsálás következett. Longeon vezetett szép paripán mutatta be a 16 huszárhadapród ügyességét, lélekjelenlétét. A fehér szerszámos állatra tüzetés közben felugráltak, ki- és beugrottak rajta keresztül, majd ferdülve, sőt állva lovagoltak. A közönség elragadtatva tapsolt s végül viharosan megélezték a kiképző tisztet, eiczi, assa és ablánczkürti Ghiczy Géza századost, aki hét havi ok-

Az előre haladt idény miatt, az összes nyári árak leszállított árban kaphatók **Róth. M. utóda cégénél.**
 Nagy választék turista-ingek, nyakkendők és kalapokban.

tatással ilyen pompás eredményt tud elérni. Büszke lehet rá, hogy a honvédség lovastisztjeit ilyen sikerrel ő képviseli.

Legkiválóbb lovasok: Brunhufér Károly, Demel Károly, Hadzsics Kamilló, Krudy Péter, Zsivanovits Ernő, Piller Gedeon.

A vivás *Orbán* Sándor vivőmesternek szerzett dicséretet. A növendékek mind precízül, ügyesen, hidegvérrel vívtak, igaz élvezetet szerezve a férfias sport kedvelőinek haladásuk bemutatásával. Előbb iskola- majd akadémia-vivást mutattak be. Kiváltak: Iklódi Gyula, Nagy János, Pál Imre, Prahács Gyula, Kaufmann Odön.

Szertornázás.

Változatosságot hozott a műsorban a növendéki zenekar, mely *Masalik* József zene-tanár vezetésével előbb *Strobl* Indulóját, majd *Masalik* egy igen sikertült egyvelegét adta elő kiváló sikerrel.

Legtöbb taps a szertornázásnál hangzott el; itt érvényesült legjobban az izléses torna-ruha külső hatása is. Sorban jöttek a torna-szerek: korlát, ló, egyes és kettős nyújtó.

A korlátot a hármas, a két nyújtón a négyes csoport pompásan összetanult gyakorlatai keltettek viharos tetszést. Nagy derűtlenséget keltett Berka Kálmán, aki egy ügyetlen tanár kapkodását és kinlódásait szatirizálta igen sikerülten.

Legjobb tornászok: Oláh János, a kinek ügyességével és erejével versenyez az eleganciája, továbbá Berka Kálmán, Illyés Sándor, Bordé Ferencz, Kokovay Endre, Kovács Dezső, Horváth József, Lázár Odön.

Viharos tapsot aratott Oláh Sándor, a mint nekiszaladva, a rohamdeszkáról 14, egymás mögé állított növendéken átugrott s közben léghengert vetett.

Befejezés. Lovaglás.

Ezzel az ünnepély végéhez is közeledett. A növendékek két izléses tableauban állottak fel, aztán ismét előlépett Balázs Gyula s a következő, szintén Kovács Józseftől származó ügyes beszéddel rekesztette be az ünnepélyt:

Most pedig köszönetünk száll önökhöz kedves vendégeink!... Köszönetünk és hála azért a kitartó érdeklődésért, azért a meleg szeretetért, melylyel kísérték bennünket, s kísérik fejlődésünket, haladásunkat.

Köszönetünk és hála mi lehetne egyéb, mint az édes visszaemlékezés, mely mindenkor és mindenünnen visszaszáll díszes vendégeinkhez.

Mi pedig, ifju bajtársak! ez ünnepélyes napon, midőn szíveinket a múlt boldog emléke, a jövő ragyogó reménye illetik, e nemes érzésektől áthatott szívünk egész melegeivel s legmélyebb hódolatával forduljunk nemzetünknek jószágos atyjához, felsőleges apostoli királyunkhoz!

Királyunkhoz és szent hazánkhoz való töretlen hűség, szeretet és ragaszkodás, mint legmagasabb erények töltsek be szívünket, lelkünket s ez erények vezéreljenek ki e falak közül, ez erények kíséreljenek egész katonai életünkön keresztül!

Es ez erényekkel, ez érzelmekkel telt szívünkben forró ima szálljon fel a magyarok Istenéhez, dicső nagy királyunkért:

I.

„Szent István utóda magyarok királya.
Szálljon az egekben ezer áldás rája.
Lelkét megillessék
Erő és hőlesség,
Dicsőségét messze földön soká emlegessék!

II.

Szent hazánknak legyen erős vára,
A világ becstülje s hallgasson szavára,
Mit népe érez
Jusson el szívéhez,
Onnan szálljon, mint imádság az ég Istenéhez

III.

Büszke lobogónkat emelje magasra,
Az egész világ bámulja s láthassa
Hű népeinek imája
Hozzon áldást rája!
Soká éljen halhatatlan dicsőségben, a magyarok szeretett királya!

Aztán a növendékek a »Tartsa Isten« kezdetű himnuszot énekeltek, majd a Hunyady-induló lelkesítő hangjai mellett elvonultak.

Utolsó pont: daliás kurucz ifjak vonultak fel.

A 16 huszár hadapród párducz-kaczagány-nyal, kurucz palotás-ruhában, lengő fűrtjeiken kis kurucz kucsmával vonult fel. A kék kapitánya volt Krudy Péter, a vörösöké Demel Károly.

Bemutattak vágatás közben vágást és szurást, ugrást, egyes, kettős és hármas csoportban, majd egész sorban a méteres gáton keresztül. Krudy megtette ezt a régi huszár-bravurt is, hogy vágatás közben felemelt a földről egy gyereket s úgy vitte tovább. A pompas mutatóványok után az egész közönség odasietett *Gyöchy* Géza századoshoz gratulálni; első sorban dr. *Szmrecsányi* Pál püspök.

A püspök egyáltalán az egész ünnepélyt ritka élvezettel nézte végig s végül e szavakkal fordult *Major* Miklós iskolaparancsnokhoz:

— Igazán, rendkívül élveztem az egész ünnepélyt. Nagyon köszönöm, hogy alezredes ur alkalmat adott erre az élvezetre.

A püspök azután a körülötte állókkal beszélgetett igen kedvesen, az ő szokott lebitincselő modorával s aztán távozott.

Táncz.

Mi lenne egy multság vége, ahol a fiatal-ság oly nagy számmal van együtt, ha nem: tűzes táncz?

Ünnepély után vacsora következett, aztán rázendített a tornateremben a katonazene, a tánczteremben a cigány, s folyt a táncz virradtig a lehető legjobb kedvben.

Most pedig tollévén az ünnepélyen, bizony-nyal mindenki csak a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik az iskola parancsnokáról, *Major* Miklós alezredesről és a tanári karról. Csak az ő tudásuk és hazafiságuk képes ilyen képzett és hazafias növendéksereget nevelni s csak az ő lekötelezően szíves modoruk lelkesíti Nagy-várad egész közönségét a hadapródiskola iránt.

A jelen voltak teljes névsorát adni: merő képtelenség. Némi csekély töredéket a következőkben sikerült egybeállítani:

Notabilitások: Dr. Szmrecsányi Pál püspök, hadisfalvi Ludmann Béla, Schemüller Vilmos vezér-őrnagyok, Laurán Agoston praelátus, Mangra Vazul püspöki helynök, Széchenyi Jenő, Bundala Mihály, Nyer Mózes kanonokok, báró Karg János, Schmidt Pál, Békéssy József ezredesek, Lausch Károly, Lukács Géza, Vucic Bazil, Horváth Lajos, Philippovich Alajos alezredesek, Szokoll József, Gerabek Károly, Keller József, Fischer Oszkár, Marschner József, Burián Lajos, Wostrovsky Pál, Muráti Frigyes, Nagy Péter őrnagyok, Kosmelly főőrtörzsvos, Bordé Ferencz, Komlóssy József, Dus László, dr. Móré Pál, Molnár Géza, Bary József, Nagy József, Eperjessy Ferencz, Kovács Jenő, Palánkay Károly, Pally Lajos, Pally Jenő, dr. Szemethy Géza, Mayer

Antal, Brém Lőrincz, Novotny S. Alfonz, Stauber József, Hill József, Kacsvinczy Andor, Ováry Sándor, dr. Vucskics Gyula, Kiss Elek, Mártonffy Bogdán, Mártonffy Marcell, dr. Nagy Géza, Ficsek Lajos, Hlatky Endre, Lázár Márton, Kőszeghy József, Erőss Rezső, Hoffmann Henrik, Peiser Károly, Csák Máté, Varró Domokos, Schwarcz Vilmos, Salkovich Pál, Gerő Armin, Molnár Lajos, dr. Wimmer Julián, Papp Miklós, Szatkeichy Péter, Géczy Géza, Schwarcz Miklós, Fülöp Lajos, dr. Wallner Odön, Nagy Márton, dr. Tóth Mihály, Géczy Géza.

Asszonyok: Bary Józsefné, Baschny Józsefné (Hirtenberg), Buzás Károlyné, Bozóky Béláné, Burza Károlyné, Békéssy Józsefné, Batig Eerenczné, Bodnár Gyuláné, Csák Máténé, Fényes Endréné, özv. Grünwald Henrikné, Gyalokay Jenőné, Géczy Gézáné, Hakres Péterné, özv. Harrach Józsefné, Herczegh Mariska, Kutka Gézáné, Kacsvinczy Andorné, özv. Krüger Viktorné, Kovács Jenőné, Kappel Györgyné, Lázár Mártonné, Kerneczky Györgyné, Lukács Gézáné, Molnár Lajosné, Mezey Vilma, Mayer Miklósné, Moskovits Miklósné, dr. Nagy Gézáné, Nagy Mártonné, Ováry Sándorné, Palánkay Károlyné, Papp Miklósné, Porubsuky Gyuláné, Pozsonyi Lászlóné, Ó Dezsőné, özv. Rimler Károlyné, Rác Ödöné, Ragányi Jánosné, Sebestyén Ilona, Szondi Vilmosné, Szentlélek Lászlóné, dr. Tóth Mihályné, Tolnai Miklósné, Tolcsék Józsefné, Tóth Jánosné, Varró Domokosné, özv. Vidovich Bonuventuráné, Várnai Henrikné, Vinkler Lajosné, Vucskics Basilné, Schmidt Pálné, Vaskó Károlyné, Hoffmann Henrikné, Szokoll Józsefné, Gerabek Károlyné, Komlóssy Józsefné.

Leányok: Bozóky Nóra, Bodnár nővérek, Bary Olga, Czegléd Stefike, Csák nővérek, Fényes Márta, Fényes Adrienne, Gerő Ilonka, Gálbory Annuska, Giraud Vilma, Géczy Ella, Herkner Elvira és Szidike, Jablonszky nővérek, Kutka Bilke, Keller Ilonka, Krüger Jennike, Kugler Mariska, Kappel Lottika, Latschny Irénke, Lukács Lenke, Moskovics Vilma, Mayor Meczike, Nagy Ilonka, Ováry Klárka és Panka, Papp Hajnalka és Aranka, Peiser nővérek, Pozsonyi Margit, Pally Klárka, Rimler Irén, Ragány Ilonka, Rozslyay nővérek, Sebestyén: Edith, Sággy Teréz, Széles Eszter, Szokoly Ilonka, Szokoll Emma, Szondi Erzsike, Szemes nővérek, Szentlélek Jolánka, Szabó Klárka, Tóth Etuska, Tölczel Ilonka, Tóth Ilonka, Vinkler Mártha, Komlóssy nővérek, Schmidt Helénka.

Kereskedelmi szerződéseink.

(K. Ö.) A megváltozott vámpolitikai irányzat, mely a vámvédekezésre utalja a nemzeteket, érthetővé teszi azt a huzavonát, mely a kereskedelmi szerződések tárgyalási menetét jellemzi. Egyik nemzet sem tudja előre megmondani, hogyan fog beválni az új rendszer. Nem fog-e az az eset beállni, hogy a nemzeti termelés védelmére irányuló törekvés, a nemzetközi forgalom szabadságát megbénító hatásánál fogva visszahatással leend magára a nemzeti termelés fejlődésére. Ebből az okból mindegyik fél puhatalódzó, tartózkodó és minden, csak nem engedékeny.

A legrosszabb helyzetben kétségkívül Magyarország van. Nekünk életkérdésünk, hogy az agrárvám védelemre áttérjünk és mégis félünk tőle, ha azt Németország a kilátásba helyezett rigorozításában életbe

Telefon: 560.

UJKENYÉRSÜTÖDE

Telefon: 560.

Ertesítés. Ezennel értesítjük a n. é. közönséget, hogy Nagy-Körös-utcán, a Szabó-féle vendéglő mellett első monori házikenyer és valódi monori rozskenyér **sütődét nyitottunk.**

Szíves pártfogást kér tisztelettel: **Első monori házikenyer sütőde.**

Fiók-üzlet: SZÉCHENYI-TÉR, 29.

Raktárak: Huszár A. és Társa, Kolozsvári-utca. — Ullmann Sándor, Kolozsvári-utca. — Mózes Farkas, Gilányi-utca. — Roth Dániel, Nagypiac-tér. — Welsz Náthán, Kert-utca. Glück Gyula, Aradi-ut. — Nádor Bernátné, Kossuth Lajos-utca

A valódi monori kenyér mindazon üzletekben kapható, hol színtáblánk ki lesz téve.

Csak monori kenyeret kérjen!

lépteti. Nekünk szükségünk van állatkivitelünk akadálytalan lebonyolítására, árpa és fakivitelünk mostani mérvének fentartására. Németország példáját a keleti államokkal szemben nem követhetjük. Ennek útját állják az osztrák ipari érdekek és politikai szempontok. Ezeknek amugyis túlostulon áldoztunk és megfelelő kárpótlásban sohasem volt részünk.

Nehéz azonban a helyzetünk azért is, mert a tárgyalások menetéből meggyőződést merítettünk, hogy Németország és Olaszország közös akcióit indítanak ellenünk. Mindegyiknek érdekében áll, hogy tőlünk kedvezőbb szerződést csikarjon ki. Itt aztán ismét a politikai szempontok játszanak döntő szerepet. Németország hathatósan támogatja Olaszországnak az olasz bor kedvezményezését sürgető akcióját. A borvám-klauszúról természetesen szó sem lehet, de hogy kontingentált mennyiségre és házasításra szóló fajborra nem fognak-e kedvezőbb vámeljárást tőlünk kicsikarni, azt a politikai szempontok fogják eldönteni.

Németország ezekre különösen nagy súlyt fektet, ha arról van szó, hogy mi hozunk áldozatot. A hármasszövetség hatalmai között eddig Magyarország áldozott a legtöbbet. Miért nem adta meg Németország is az olasz bormak a tőlünk kicsikart kedvezményt és miért fenyegetdik most Németország azzal, hogy jövő év április elején, ha addig megegyezés nem létesül, életbe lépteti az autonóm vámtarifát? Talán azért, hogy nyomást gyakoroljon a most Rómában tanácskozó magyar és osztrák kiküldöttekre?

Ha Magyarország és Ausztria enged, mit fognak vele elérni? A politikának feláldozzák a közgazdaságot és egy politikai szövetség látszólagos sikereiért agyonnyomoritják a nemzeteket, melyek a militarizmus nyüge alatt már-már roskadoznak.

Ausztria pedig hogyan állana be harmadiknak a koncertbe. Érdekében áll a közös vámterület határaitól távol tartani az ipartermékeket, azért a szerződéses tárgyalásoknál teljesen hidegen viselkedik, mikor az agrárérdekekről van szó. Az agrárérdekeknél részben Ausztria is érdekelve van, de a súlypont természetesen Magyarországra esik.

Ausztria így kettős célt ér el. Erős vámvédelmet biztosít ipartermelésének és gáncsot vet a magyar ipar fejlődésének, melyet csak erős mezőgazdaságra lehet felépíteni.

Mi itt a teendő?

Am jó, Németország ne kössön velünk állategészségügyi konvencziót, de akkor tartsa távol határaitól az oroszországi állatimportot is. Ebben az esetben csak Németország lenne a vesztes, mert akkor inkább mégis csak tőlünk venne vágójószágot. Az állategészségügyi állapotokra való hivatkozás, vagyis csak kifogás, hogy Németország ennek ürügye alatt Oroszország állatkivitelét kedvezményezhesse, természetesen annak rekompenciája fejében, hogy a német ipar számára Oroszországban piacot nyerjen. Ha mi áldozatot hozunk, megkövetelhetjük számunkra a kölcsönösséget. Ez a legkevésbé, amit Németország egy oly fegy-

veres szövetség érdekében tehet, melynek csak ő látja hasznát. Erről kellő formában fel kell világosítani.

A szerződéses tárgyalásoknál sikerre csak úgy van kilátás, ha a kölcsönös méltányosság alapjára helyezkedünk, de az aztán igazán kölcsönös legyen. Kizsákmányolni nem engedjük magunkat.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 14.

Az ülést Perczel Dezső elnök nyitotta meg. Gabányi Miklós és Lengyel Zoltán nyolcz heti szabadságot kaptak. Napirend előtt Olay Lajos interpellált Révay Dezső kereskedő ügyéről, akit állítólag meg nem engedett módon letartóztattak a szekeresz kaszányában.

Tizza István kijelentette, hogy az igazság felderítésére mindent megtesz.

Ezután az elnök felszólítja Kubik Bélát, hogy tegyen eleget a mentelmi bizottság ítéletének, amely szerint a Ház ünnepélyes megkövetésére köteleztetett azért a közbekialtásért, mikor a miniszterelnökök és a jobboldalnak azt kiáltotta:

— Nem ég le a pófajukról a bőr.

Kubik Béla: A miniszterelnök azon nyilatkozata alapján, hogy nem ismer paktumot, már pedig a házszabályokat a párok paktum alapján hozták létre, — nem volna köteles itt nyilatkozatot tenni. Azt a közbeszólást azért tette, mert nemzeti érzésében megsértve érezte magát s azt ma is fenntartja, de a Ház iránt való tiszteletérzetből a közbeszólást sajnálja s ezért bocsánatot kér. (Zaj.)

Elnök: Bár a megkövetést se megokolni, se a sértő kifejezést fenntartani nem szabad, a megkövetés megtörtént s ezzel a Ház megelégszik.

Ezután áttértek a

czivillista tárgyalásának

folytatására.

Sebes Dénes arról beszél, hogy az udvar sokat tehetne az ország gazdasági föllendítése érdekében is. A román király huszonöt évvel ezelőtt egy kis román faluba, Szinájába ment nyaralni s mivel a király évről-évre oda járt és nyáron csak ott lehetett az udvarral érintkezni, a kis faluból világfürdő lett, gyönyörű palotasorokkal, a gazdag románok, akik azelőtt az erdélyi fürdőket előzönlöttek, most mind Szinájába járnak.

Beszédjében rámutat Ausztria vagyoni forrásaira, melyet össze se lehet hasonlítani a miénkkel s mégis egyformán róják a terhet miránk Ausztriával együtt. A czivillista is a mi gazdasági életükre fog nehezéni. Támadja a 67-es kiegyezést, amelyet vén kisasszonyhoz hasonlít.

Gabányi Miklós: De guszttalant! (Derűtség.)

Sebes Dénes a czivillista emelését abszolút korbelti, olyan adónak tartja, mit a nemzetre sérelmesnek tart s ezért azt nem is szavazza meg. (Zajos helyeslés a szélső baloldalon.)

Vertán Endre: A czivillistát eddig minden szó nélkül szavazták meg s ez az első eset, hogy most szóvá teszik s a függetlenségi párt állást foglal ellene.

Mikor a javaslatot ellenezik, nem a király személyét támadják, mert azt oly magasan látják, hogy tartózkodnak minden vitába belevonni.

Az a törekvésük, hogy a nemzet és király közti szeretetet és kapcsolatot neveljék s a kettőt összehangzásba, egy érzésbe olvasszák. De azt látják, hogy a szeretetet le akarják rombolni, a nemzetre folyton terheket rónak, a milyen most a czivillista emelése is. Nekünk a gazdasági megerősödést kell sürgetnünk, az lesz az

egyetlen védőkardunk, minél fogva ő is követeli az önálló vámterületet. A javaslatot nem fogadja el.

Papp Zoltán: Mikor a kérdéshez hozzá szól, nem akar azzal foglalkozni, hogy mennyi haszonnal járna társadalmi fejlődésükre az önálló magyar udvartartás, mert azt ezekről a padokról szükségtelen bebizonyítani. Fajdalommal látja, hogy a diasztia id-egen töltök, s nem is akar közeledni felénk. Meglehet, hogy ilyen körülmények között, amikor a tuloldalon nem is almodják — az országban futóüzként fog elterjedni Kossuth Lajos inkompatibilitási elmélete.

A magyar állam szuverénitása érdekében sürgeti a magyar udvartartást, mert nem érti, hogy követelhetnek valami olyan részére milliókat, amik nincsen, merő magyar udvartartás nincs.

Keresi, mi az oka annak, hogy nem érvényesül állami szuverénitásunk? Szerinte ennek az oka, hogy a magyar kormányférfiak kapaszkodók, meghunyászkodók, gerinczetlenek s a többség miúdig mindeure kapható. Pedig hát ez országban csak egy politikának van létjogosultsága: Az erősen nemzeti politikának. Nem szabad, hogy — mint eddig mindig — a törvényeket csak az uralkodó javára magyarázták és soha sem a nemzet javára. Kívánja a paritást minden vonalon.

Beszéde végén a vitába vonja a király személyét is. Az elnök ettől való tartózkodásra inti. Annak kijelentésével végzi beszédét, hogy a javaslatot nem fogadja el, hanem határozati javaslatot nyújt be, melyet elfogadásra ajánl.

Ülés vége 3 órakor.

Városi közgyűlés.

Általános volt a vélemény, hogy a törvényhatósági bizottság rövidesen végez a kitűzött ügyekkel s a tanácskozás hamar véget ér. Azonban a nagypiacz-téri árufelvételi állomás kérdése és a csillagvárosi patika ügye hosszabb vitát keltett s így elég érdekessé fejlődött ki a közgyűlés.

A városatyák különben a nyári gyűlésen szokatlan nagy számban jelentek meg. A karzatot a csillagvárosi polgárok foglalták el.

A csillagvárosi patika ügyében a tanács javaslatát fogadták el, dr. Sarkadi Lajos azon módosításával, hogy az új gyógytár csak a szorosán vett Csillagvároson állíttassék fel.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnökölt.

Jelen voltak: Dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, Hlatky Endre, dr. Konrad Márk, dr. Molnár Imre, Nozák Rezső, Óváry Lajos, Rácz Mihály, Sipos Orbán, Stark Gyula, dr. Stokker József, dr. Altman Jakab, Balogh Döme, Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferencz, Czeglédy Jeremiás, Déry János, dr. Grósz Menyhért, Milibák József, Stern Herman, Széles Lajos, dr. Vucskics Gyula, Weisz Károly, dr. Dési Géza, Domokos Károly, Feldman Izidor, dr. Friedlander Sámuel, Gábel Jakab, Kurlander Ede, Schwartz Antal, Szmetka György, Ullman Sándor, Bartsch Sándor, Bognár Sándor, Deutsch K. J., Füchsl Mór, Frankl Lázár, Guttmann József, dr. Gyémánt Jenő, Harmathy Károly, Hillinger Lipót, dr. Kazay Kálmán, ifj. Kohn Sámuel, Landler Ferencz, Mihelfi Pál, Miskolczy Barnabás, dr. Moskovits József, Moskovits Mór, Moskovits Miksa, Munk Jakab, Müller Salamon, Óváry Sándor, Papp György, Plesz Aron, Rendes Vilmos, ifj. Rimanóczy Kálmán, Révész Jakab, dr. Schiff Ernő, Veinberger Jakab, Weiszlovits Adolf, Bordé Ferencz, Eleméry Ferencz, Gerő Armin, Komlóssy József, Dus László, Tóth Márton, Sztarill János, Szántó Lajos, dr. Baróthy Akos, Kőszeghy József, Ragány János, Jablonszky Emil, Lakos Lajos.

A gyűlés megnyitása után Bordé Ferencz főjegyző felolvasta a polgármester havi jelentését, a melynek a főbb adatait már közöltük.

Felemlíti még a polgármester, hogy Koszta Antal budapesti lakos az árvaház javára ado-

mányt tett; Des Echerolles Kruspér Sándorné előkelő hölgyekkel rózsafünnepélyt rendezett, a mely a városi arvház és gyermekkórház részére szép összeget jövedelmezett. Bejelentem még a polgármester, hogy a hivatalos órákat déli-
előttre osztották be.

Balogh Döme károsnak tartja az új hivatalos óra beosztást.

Bordé Ferenc főjegyző rámutat, hogy a munkaóra beosztása a tanács joga. Különben is — csak három havi próbáról van szó.

Dr. Vucskics Gyula figyelmébe ajánlja, hogy az anyakönyvi hivatalnál a halálesetek bejelentése késedelmet szenved. Itt a régi rend maradjon.

Komlóssy József felszólalása után a jelentést tudomásul vették.

A különböző köztérítési ügyeket részben elintézték, részben a jövő havi közgyűlésre tűzték ki.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület a Városliget nagy-híd felőli szegletén ingyen telket kér egyesületi Otthon építésére. A városi tanács a kért terület átadását véleményezi, azaz, hogy az épület előtt befásított kert legyen; csak az egyet céljaira használható az épület és el nem idegenítheti az egyesület — Kitérték a jövő havi gyűlésre.

A nagypiacz-téri állomás.

A nagypiacz-téri és környéken lakó kereskedők azt kérik a várostól, hogy a közúti vasut nagypiacz-téri árufeladó állomását a villamos vasut kiépítése után is engedélyezze a város. Az állandó választmány azt javasolta, hogy elvben mondja ki a közgyűlés a kérelem teljesítését s az ügyet azzal adja ki a tanácsnak, hogy amikor a közúti vasut bemutatja a villamos vasut terveit, a kereskedők kérelme tárgyában tegyen érdemleges javaslatot.

Gábel Jakab baklövésnek tartja, hogy a város közepén óriási területet adtak az áru-raktárnak. Ezen nem segíthetünk. De most itt az alkalom, hogy megszabaduljunk a másik hajtól, a közúti vasut felvételi épülettől. Ennek itt nincs helye, vigyük a régi sertésvásár-térre. A szerződésben biztosítva van a városnak a joga, hogy az épület eltávolíttassék. Ezt indítványozza.

Dr. Friedländer Sámuel csak azt indítványozza, hogy most ne határozzanak, mert nem ismerik az ügyet. Villamost nem fognak építeni. Ha igen, akkor lesz még idő meghagyni ott az az árufelvételi épületet. A szeptemberi gyűlésre tűzzük ki a kérdést.

Dr. Sarkadi Lajos rámutat, hogy ezt az ügyet nem a közúti, hanem a kereskedők indították meg. Ezek kellőleg indokolták, hogy veszteséggel járjon rájuk, ha meszszebb vinnék a felvételi épületet. A kérdés fontos s egyszerűen mér lehet érteni. Az a kérdés, hogy kára lenne-e belőle a kereskedelemnek? Nem látja át, hogy a város támaszson nehézségeket a kereskedőknek. A tanács javaslatát pártolja.

Bordé Ferenc felvilágosítással szolgál. A kereskedelmi kamara terjesztette a városhoz a kérvényt. Azóta az összes retortákon keresztül ment a kérdés. — A villamos vasut ügyében a tárgyalás meg volt a miniszterrel s most már az engedélyezés előtt áll. A terveket addig nem készíthetik el, míg a szövegben levő kérdésben nem határoznak.

Köszeghy József főmérnök ismerteti álláspontját. Első sorban város szabályozási szempontból bírálja el a kérdést s a felvételi épület meghagyását véleményezte. Közérdeket nem sért s a kereskedőkre fontos a dolog. Különben csak elvben véleményezi a tanács a kérelem teljesítését. A szépeszeti követelmények figyelembe veendőek. Azért sürgetős az ügy, hogy az engedélyokiratban az összes építmények körülírandók. A kereskedelem Ujvárosból húzódik át

Olasziba s ezért is az ottaniaknak meg kell könnyíteni a prosperálást.

Becskay Lajos: éppen a kereskedők szempontjából ellenzi a tanács javaslatát, mert ott egész nagy teher állomás lesz később. Egyesek érdekét szolgálja csak a kérelem teljesítése. Nem szavazza meg a javaslatot.

Hlatky Endre azt szeretné tudni, mi a különbség, ha mostani helyén vagy a régi sertés vásártéren lesz a felvételi épület. A különbség semmi. Nem helyes, hogy most, amikor a villamos vasut nem is kéri, elhatározzák az állomás otthagását. De ha ott hagyják is az állomást, ki kell mondani, hogy nagyobb területet el nem fogadhat, s hogy a város bizonyos idő alatt felmondhat. Ez a kérdés az engedélyezést nem akadályozza, hisz ha a közúti komolyan akarja a villamos, a terveket már elkészítette. Már most határozhatnak a dologban.

Dr. Sarkadi Lajos hivatkozik a kamara átiratára, a melyben ki van fejtve, hogy mi a különbség a két hely között. A lakosság-nak is érdeke, — hogy ott maradjon az állomás.

Füchsl Mór helyes városi politikát kíván a forgalmi eszközök decentralizációjával. Pártolja a tanács javaslatát.

Dr. Friedländer Sámuel azért akarta volna a halasztást, hogy teljesen ismerjék a a dolgot, mert akkor biztosan elutasítják. A kereskedelem érdeke éppen azt kívánja, hogy a nagypiacz-tér szabadon hagyassék.

Széles Lajos saját tapasztalatai alapján mondja, hogy a szállítás a Nagypiacz-térről drágább, mint a nagy állomásról. Nem fogadja el a javaslatot.

Déry János szintén ellenzi a javaslatot.

Dr. Kurländer Ede szintén a javaslat ellen szól; nincs arra szüksége a kereskedő-
lemnek.

Gábel Jakab hozzászólása után szavazásra került a sor.

A többség a tanács javaslatának elvetésével a Gábel Jakab indítványát fogadta el.

A csillagvárosi polgárok azon kérelmet intézték Nagyvárad városához, hogy a tizedik gyógyszerháznak Csillagvároson leendő engedélyezése iránt írjon fel a belügyminiszterhez. Kapcsolatos ezzel **Hankovics** Ferenc peczeszöllősi gyógyszerésznek kérelme, amelyben azt kéri, hogy a város a csillagvárosi gyógyszer-tár jogát az ő részére kérelmezze a minisz-
ternél.

A közegészségügyi bizottság ellenzi a gyógyszerházi engedélyezését.

Az állandó választmány javasolja, hogy a csillagvárosi gyógyszerházi engedélyezése iránt írjon fel a törvényhatóság, de **Hankovics** Ferenc részére csak az esetben kérje az engedélyt, ha nevezett peczeszöllősi gyógyszerházi jogáról lemond s a vármegye nem ragaszkodik a peczeszöllősi gyógyszerházi további fennállásához.

Dr. Konrád Márk felveti, hogy 3 éve utasították el a patika iránti kérelmet s a törvény szerint csak 5 év múlva lehet újból elővenni a kérdést. Azután áttér elég tapintatlanul a személyi tőrre s a kérvényező-t támadta.

Révész (Rothmann) Jakab az egészségügyi bizottság véleményét boncolja s kimutatja annak tarthatatlanságát. Ha tíz ember kérne

patikát, mindnek adna. Elfogadja a tanács javaslatát.

Dr. Kurländer Ede kéri a közegészségügyi bizottság véleményének felolvasását, had halljunk az operettet.

Szmetka György pártolja a javaslatot.

Dr. Sarkadi Lajos azzal a módosítással fogadja el, hogy a gyógyszerházi helye Csillagváros legyen.

Bordé Ferenc ehhez hozzájárul.

Dr. Grósz Menyhért osztja, hogy a szegény lakosságnak szüksége van gyógyszerházi. Vár-
alján 6-szor annyi a lakos s csak két patika alig hogy megél. Ez gondolkodóvá teszi, hogy szükséges-e Csillagvárosban, ahol csak 100 ház van. Közegészségügyi szempontból helyteleníti, hogy Peczeszöllősről elhozzák a gyógyszer-tár.

Dr. Grósz Menyhért felszólalása után **Dési Géza** dr. élénk érdeklődésben reflektált **Konrád Márk** beszédére. A törvényre való hivatkozással bizonyítja, hogy adni kell gyógyszerházi, amikor szüksége fenforogni látszik. Mert ez nemcsak közegészségügyi követelés, de a kultúra kérdése. Olyan városrészen, ahol a forgalmi, világítási viszonyok a legrosszakbék, többszörösen fontos, hogy a lakosságnak ne kelljen gyógyszerért messze fáradsnia. (Ugy van! Tet-szés) Hiszen nem kérnek áldozatot, még ha se-gélyt kérnének is meg kellene adniuk. (Ugy van!) **Grósz** Menyhért álláspontját abban a tekintetben, hogy egy diplomás ember existen-tenciáját veszélyeztetjük, nem tartja liberális-nak. Tisztelettel ajánlja, hogy a tanács javas-latát személyre való tekintet nélkül **Sarkadi Lajos** pótlásával elfogadják (Élénk helyeslés.)

Hlatky Endre nem gondolná, hogy törvé-nyen alapul, hogy a törvényhatóság pályázatot hirdessen. Szereti figyelembe venni minden-
nek szerzett jogát. És úgy látja, hogy a reál-jogu gyógyszerháziaknak egy-egy új patika kárt okoz. De azért odáig még se menne, hogy egy gyógyszerházi megszólván a másik nyakára helyezzen. Ha a Csillagváros érdeke követeli a gyógyszerházi, nem szabad kiterjeszteni a kört a nagypiaczra. (Helyeslés.) Csak abban az eset-be szavazza meg a javaslatot, ha a gyógyszer-tár körzetét csak kizárólag a Csillagvárosra terjesztik ki. (Helyeslés.)

Az **elnök** szólt most fel általános figye-lem közben, hogy felvilágosítással szolgáljon. Kívételképpen él — ugymond — azzal a jogá-
val hogy részt vegyen az ügy érdemleges tár-gyalásában. (Halljuk.) Rámutat azokra a sza-bályrendeletszerű intézkedésekre, melyek a ta-nács javaslatát indokolták. Ajánlja, hogy a kérdést nagyon fontolják meg, annál in-kább, mert felette fontos közegészségügyi érdek a gyógyszerházi engedélyezése. (Élénk helyeslés.) A Csillagváros lakossága meggyőzte őt erről s midőn a városrész élénk fejlődésére utal, kéri, hogy teljesítsék a városrész méltányos kérését. (Általános helyeslés.)

Ezután szavaztak. A többség a tanács ja-
vaslatát **Sarkadi** Lajos pótlásával elfogadta.

A város kis katonája.

A közgyűlés a nagyvárad m. kir. honvéd hadapród iskolában üresedésben levő alapítványi helyre **Bulyovszky** Odont választotta meg.

Apró ügyek.

Az esküdtek alapjaira elleni felszólam-lások elbírálására szükséges küldöttség tagjaul **Hlatky** Endrét, **Kaczián** Károlyt, **Lévay** Zsig-mondot, **Sulyó** Istvánt és **Berkovits** Ferenczet választották meg.

A polgármesternek 6 heti, a főkapitánynak 5 heti szabadságidőt engedélyeztek. A többi tisztviselőt is megkapják a kért szabadsá-gukat.

A régi rendőrségi épület eladására vonat-kozában beérkezett ajánlat tárgyalását a szept-ember havi közgyűlés napirendjére tűzték ki **Moskovits** József dr. a közgyűlés figyelmébe ajánlja, hogy a szóban forgó telek értéke nagy-becsű, folyton emelkedik s csak oly feltétellel

adná el, ha azon a helyen nagy épületet emelnének. — Bordé Ferencz kéri, hogy a kérdést a szeptemberi közgyűlés napirendjére tűzzék ki. — Komlóssy József érdekesen világítja meg a kérdés gazdasági oldalát. Végül elhatározták, hogy a kérdést a szeptemberi közgyűlésen tárgyalják.

UJDONSAGOK.

Krüger meghalt.

Clarens (Waadt-kanton), július 14.

Krüger, Transzvál köztársaság ezelnöke ma éjjel elhunyt.

Hosszu haldoklás után behunyta a szemét a »délafrikai oroszlán«: Krüger Pál, a burok koronázatlan, trónjavesztett királya. Nagy tragédia utolsó jelenetének záró függőnye az a szembefordító, amely az összerokadt óriásra borul. Meghalt ezer-ezer mérföldnyire távol attól a földtől, amelyet a hazájának nevezett egykor s ahonnan eltűzte kikorbácsolta őt az angol.

Krüger... Nagy név kerül sikeresszetre. Vérrel és lánggal írott név, mely egymaga egész históriát jelent. Az a széles álló, jószágos mosolyu arc, amely szemünk előtt e név halatára képzelőnkben megtestesül, letűnt napja egy sokat hányatott népnek, az újabbkori történelem egyik legmaradandóbb reliefje.

Ruka típusa volt a népek szabadsághősinek Krüger Pál. Olyan ember, akiből a Cincinnati-sokot faragták. Hanem ő még azután is a kezében tartotta az ekeszarvát, amikor a bizalom az elnöki székbe emelte. Igazi patriárka volt: atyja az országnak, akin rajongással csüggött, akit szeretett mind, aki ismerte — és akitől megtanult félni mind, a ki ellen a haragja felháradt. Messze tőlünk terül el az a darab ország, ahol nemrég a szabadság zászlója körül tengerként áradt a vér. De mi mégis rokonnak éreztük magunkat azzal az idegen néppel, rokonnak a hazaszeretletben, amelyért meghaltai tudott. Félelmetes erejű, langylekű hősök csatája volt az s ennek a csatának kimagasló alakja Krüger. Nagy tanulságok kuforrása, akit még az ellensége is tisztelt s akit bukása után is nagyok ismert el pártatlanul mindenki a földön.

Lezajlott a nagy tragédia. Az afrikai nap felszivta a vért, amely átáztatta annak az országnak a földjét. Földönfutóvá lett a lakossága s a ketté törött kard belekerült a szent ereklyék muzeumába.

Oda kerül most Krüger is, a letűnt óriás. A földönfutók legnagyobbja, az »első vértanu«, amint őt az igazságszerető Times elnevezte Egy Svájci városban, Tharensben, fejeződött be az ő tragédiája.

Szül. Colesberg kerületben (Foktartomány) 1825 október 10-én. 12 éves korában hagyta el szüleiével együtt szülőföldjét, akik az első burcsapattal Natalba vándoroltak ki és később Oránzs szabad államban s végre Transzválban telepedtek le. Az angol anneiól idejében a köztársaság alelnöke volt. 1880-ban az angolok ellen kitörő felbőlvő szabadságharcban ő volt a mozgalom lelke, miért is a hálás burok fővezérére, majd a szabadság kivívása után 1883, 1889. és 1893-ban a transzváli köztársaság elnökövé választották. Kormányja és közbenjárása folytán létesültek az első vasutak Transzválban. A Witwater szélén fölfedezett aranymezőket alatta kezdték kiaknázni, miközben Krüger ezülszerű törvények révén az állami pénztár érdekeit bangulyozta. Az angol kormánytól folytatott hosszas tárgyalások után sikerült neki 1895-ben a Svájci földet a köztársaság oltalma alá hoznia. Németországgal,

amellyel a legbarátságosabb lábon állott és ma is áll, kereskedelmi szerződést kötött, de határozottan vonakodott az angol, illetve foktartományi kormány protektorátusa alatt alakult vámközösségbe lépni. Transzvál régi alkotmányához szigorúan ragaszkodott, noha a Johannesburgban és az aranymezők vidékén letelepedett angol gyarmatosok (uitlanders) egy része viharosan követelte a burokkal való politikai egyenjogúsítást. Az ennek következtében 1895 végén kitört johannesburgi lázadást gyorsan és erőlesen elnyomta és midőn 1896 január 1-én a Charter-d Company csapatai Jameson vezetésével a Ruodes Cecil tudtával fegyveresen az országba törtek. Krüger parasztagdái a kalandorokat körülfogták és megadásra kényszerítették. Higgadt gondolkodásáról tanuskodik az is, hogy Jamesont a többi angol tiszttel együtt az angol kormánynak kiszolgáltatta, míg a johannesburgi, rézint halálra, részint súlyos börtönre ítélt felkelőknek 1896 május és júniusban teljes kegyelmet adott. 1897-ben Transzvál és Oránje, a két parasztköztársaság az angolok eskély örömeire benső védő és támadó szövetséget kötött egymással és arra kötelezték magukat, hogy közös erővel küzdenek majd közös ellenfeleik ellen. 1898-ban visszautasította Krüger a Chamberlain által felajánlott angol védelmet s az angol protektorátus bármily alakját is. 1899. február 3-án nagy többséggel újra elnöknek választották. A háború kitörése küszöbén ultimátumot intézett Angliához és miután erre válasz nem érkezett, október közepén a háború megkezdésére határozta el magát. A háború szerencsétlen kimenetele után Hágába ment de tiltakozását az angol uralom ellen ott is fenntartotta. Minap az orosz hadseregnek ötezer font sterlinget küldött azzal a megjegyzéssel, hogy az orosz fegyverek győzelmeért imádkozik.

* **József Ágost ezredes.** O császári és apostoli királyi Felsége, folyó évi július hó 8-ikán Ichlben halt legfelső elhatározásával:

József Ágost főherceg ur O császári és királyi fenségét, a budapesti 1. honvéd huszár ezred alezredesét, ezen ezred parancsnokává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

* **Polgármesterek a miniszterelnöknél.** Tegnap jöttek fel a törvényhatósági joggal felruházott városok polgármesterei, hogy Tisza István gróf miniszterelnöknek küldöttségileg átnyujtsák a **nagyvárad** kongresszuson elfogadott »Emlékiratot.« A küldöttség tagjai a következők: **Institoris Kálmán**, Arad. **Hegedűs Aladár dr.**, Baja. **Juhász Mihály**, Hódmezővásárhely. **Szalay Lajos**, Ujvidék. **Majorossy Imre**, Pécs. **Szinyay József**, Selmec- és Bélabánya. **Brolli Tivadar**, Pozsony. **Lázár György**, Szeged. **Gaal Gyula**, Komárom. **Koszirovics Iván**, Versecz. **Zechmeister Károly**, Győr. **Rimler Károly**, Nagyvárad. **Szacsina Géza**, Kolozsvár. **Malanavich Adolf**, Pancsova. **Hanke Imr.**, Zombor. **Biró Károly**, Szabadka. **Töpler Kálmán**, Sopron. **Bernády György**, Marosvásárhely. **Baghy László**, Kecskemét. **Kovács József**, Debreczeni polgármesterek. A fogadtatás ideje 11 órára volt kitűzve, azonban eltelt már egy jó két óra, amikor a miniszterelnök megjelent a fogadóteremben. T. i. a Házban a kormányrak — a miniszterelnökön kívül — egy tagja sem volt jelen, a miniszterelnök nem hagyhatta el az ülést.

A megjelent miniszterelnököt **Brolly** pozsonyi polgármester ödvözölte a küldöttség nevében és átnyujtá neki emlékiratukat.

Tisza megköszönte a polgármesterek üdvözlését. Biztosítja őket, hogy teljesen át van hatva annak tudatától, hogy itt az utolsó óra, hogy a városok helyzete javíttassék. Pénzügyi tekintetben már foglalkozik is ezzel a kérdéssel,

Csak még az erre illetékes tényező véleményét akarja meghallgatni, hogy aztán egész odaadással láthasson utána a városok ügyének. A politikai helyzetre vonatkozólag kijelenti, hogy nehéz időben vállalkozott a kormány az ország dolgainak intézésére. Bizik azonban a városok hazafiságában. Az eddigi eredményeket nem akarja tulbecsülni, de azért hangsúlyozza, hogy keretnek elég örvendetes és biztató. Majd ha a mérges illúzióktól támadt részegség elmúlik, lehet egész tetterővel dolgozania a kormányak az ország fevirágoztatásán. Kiemeli, hogy akkor a városok hazafias közönségét a nagy nemzeti munkában maga mellett óhajtáná látni, s támogatásokra feltétlenül számít. — Tisza ezzel befejezte beszédét és a polgármesterek lelkes éljenei között azonnal távozott.

* **Távlovaglás Debreczenbe.** A tanév befejezésével a hadapródiskola lovas növendékei távlovaglást rendeznek Debreczenbe. **Ghyczy Géza** százados vezetése alatt szombaton reggel indulnak s 6 órai lovaglás után délben érnek Debreczenbe.

* **Bary József nem válaszol Eötvös Károlynak.** A »Nagyvárad Napló« a napokban azt a szenzációs hírt közölte, hogy **Bary József** a nagyvárdi királyi törvényszék elnöke válaszolni fog **Eötvös Károly** »A nagy per, mely ezer éve folyik és még sincs vége« című munkájának azon részére, melyben vele, mint a tiszta-eszlári pör jegyzőjével foglalkozik. Baryt tegnap délután lapunk törvényszéki rovatának vezetője felkeresve hivatalában, megkérdezte tőle, hogy mennyiben igaz az a hír, melyet a »N. N.« közölt. A törvényszéki elnök a kérdésre azt válaszolta, hogy igaz, hogy vannak neki emlékiratai a tiszta-eszlári pőről, de szándékában sincs azokat nyomatásban közzéadni. Ami pedig az Eötvös Károly kritikáját illeti, arra sem fog válaszolni, mert bármennyire nagybecsűli Eötvös irói zsenialitását, még sem tartja érdemesnek, hogy egy oly egyoldalú bírálatra reflektáljon.

* **Gazdákat és iparosokat érdeklő elvi határozatok.** A minisztertanács kimondta, hogyha a mezőgazdasági szerződés nem a községi jegyző, hanem a jegyző által telfogadott iratok előtt kötött, ki a községi előjárásnak nem tagja; akkor az ily szerződés a törvényes alakszerűségnek nem felel meg s az abból támadható kérdés elbírálása nem a közigazgatási hatóság, hanem a kir. bíróság jogkörébe tartozik. — A kereskedelmi miniszter egy egy felterjesztés alapján úgy határozott, hogy a munkakönyvet tanonczbizonyítvány nélkül is kikell állítani, ha az illető igazolja, hogy a 15 életévét betöltötte és valamely iparosnál mint segéd feivétetik.

* **Tolvaj lakó.** Karácsony Józsefné vártecsán lakó napszámosnőhöz beállított tegnap délelőtti Szegedi János hetes és lakást bérelt. Később, mikor az asszony hazuról elment Szegedi János a szekrény fiókjait feltörte s abból a napszámosnő összes megtakarított pénzét ellopva megszökött. A rendőrség nyomozza a megurot tolvajt.

* **Verseny a legjobb sonkák készítésére.** Berlinből írják, hogy a legjobb német-országai sonka elkészítésére az »Allgemeine Fleischzeitung« által Berlinben a németországi sertésbirtalók, hentesek és huszműgyárosok részére nyilvános verseny rendeztetik. A porosz földmívelési miniszter ezen versenyre négy almasi ezüst és bronzérmét adományozott. Ezen díjakon felül nagyobb pénzbeli jutalmak, aranyérmék és díszlevelek kerülnek kiosztásra. A bíráló-bizottság, melyben a jelentősebb sertésbirtalók, hentesek és kolbászgyárosok vesznek részt, a porosz földmívelési miniszterium ellen-

örzése alá van rendelve. A bejelentések f. év november 15-ig; a bírálatra szánt sonkák pedig 1905. év február 7-14 ig köldendők be. Jövő évi február 16-án ül össze a bíró bizottság. A megejtett bírálat után a sonkák egy kóstoló terembe vitetnek, ahol a közönségnek módjában lesz az egyeseket megízleni és minőségüket összehasonlítani. A sonkák eladásából befolyt összeget valamint a megmaradt sonkákat az egyes jótékony egyesületeknek és a szegényeknek fogják kiosztani. A berlinieknek ugylátzik nagyon sok szabad idejük van.

* **Gazdátlan hintó.** Ozveg Magyar Lászlónéhoz, Széles-utcai lakoshoz, napokkal ezelőtt egy előtte ismeretlen, vidékinek látszó egyén beszállított egy feleles hintót s azóta feléje se nézett. Valószínűleg lopástól származik a kocsi.

* **Tolvaj suhancs.** Tegnap délelőtt míg Nagy Imre közúti vasúti pályán a volt sertésvásártéren levő zárt bódéjából a szomszédhament, addig Nagy Ferencz 14 éves suhancs a bódének ablakát be nyomta az így nyert nyíláson benyúlt s a falon függött órát elemelte. Nagy elfogott s le záratott.

* **Az osztályorsjáték** tegnapi húzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorolták ki:

80.000 koronát nyer: 46360.
10.000 koronát nyer: 95613.
5000 koronát nyer: 66211 87600.
2000 koronát nyertek: 21130 46255 64653 101238.
1000 koronát nyertek: 29830 67427.
500 koronát nyertek: 4402 24346 29733 42747 44066 48617 58044 63023 66426 68769 88800 75982 79486 84021 94635 86723 88166 89499 91210 92300.

A többi kihuzott számok 130 koronát nyertek.

* **Elveszett** a Perczes utcától az árvaházi u-on, Schiauch-tér, Fő utca, Szent László téren át Kapuczinus-utcaig egy tula ezüst óra, rövid ezüst lánczczal, 3 pénzszel, egyik Sztz Mária arany, másik egy kis arany pénz »Zsiga« felirattal és egy ezüst érem francia felirattal. Megtaláló a rendőrségen illő jutalomban részesül.

* **Találtatott** egy liba és egy fiatal fehér him vizsla kutya.

* **Különlegességek gyűjteménye.** A ki női divatcikk terén valódi különlegességeket és exquirit ujdonságokat akar látni, melyek máskülönbben csakis világvárosokban láthatók, az nézze meg a Kovács L. és Társa. Nagyváradon (Zöldfa-utca, Deutsch K. üvegkereskedésével szemben) ujonnan megnyílt nagy női divatruházat, mely látványossági számba megy. Tessék e jónévű, megbízható cég mai számunkba közölt hirdetését figyelmére méltatni.

Igazságszolgáltatás.

Váltót hamisított bosszúból.

Erdekes váltóhamisítási ügygel foglalkozott tegnap a királyi törvényszék, mint büntető bíróság. Makai István ez év május havában egy 4000 koronáról szóló váltót, számítottatott le egyik nagyvárad takarékpénztárban. Az utalványozott pénzt a pénzünetet postán küldötte el Bagamérre a felvevő címére, de ott a postán nem akarták neki addig kiadni a pénzt, míg a községi előjárósággal nem igazoltatja személyazonosságát. Az előjáróság ki is állította Makai részére az igazolmányt, de a postakezelő még ennek ellenében sem volt hajlandó a pénzt kifizetni, mert gyanus volt előtte, hogy egy ily nagy summa pénzt adjanak egy földhöz ragadt szegény embernek.

Gyanuját a csendőrséggel is közölte, honnan egy őrsvezető ment a postahivatalba, ki Makait letartóztatta és a csendőrségre kísérte.

Makait a csendőrségen vallatásra fogták s hosszas habozás után aztán beismerte, hogy a váltóra, melynek ellenében a pénzt kapta, Nyuzó János gazdag kisbirtokosnak nevét hamisította.

Ezt pedig azért tette, mert Nyuzó elhárította feleségétől birtokát, mikor az még kis-korú volt.

A pénzt azért vette fel, hogy a bank, mikor a váltóra törleszteni kell, árvereztesse el Nyuzó birtokát.

A nagyvárad kir. ügyészség köz- és magán okirat hamisítás büntettségével vádolta Makait és feleségét — aki férjének segítségére volt a hamisításokban.

A kir. törvényszék bírósnek találta a vádlottakat s Makait 2 évi börtönrre, feleségét pedig 7 havi fogházra ítélte.

TAVIRATOK.

Gyémántmisés főpap.

Esztergom, jul. 14. (Saj. tud. táv.)
Ma tartotta meg itt Boltizár József felszentelt püspök, az érseki dómban gyémánt miséjét. Az ünnepségen részt vett számos főpap, az érseki megye papsága, a város és vidék összes hatóságai és testületei. Este 200 terítékű bankettet adott a hercegprimás a főpap tiszteleetére. A város lobogó díszit öltött a közszeretnek örvendő főpap gyémánt-miséje alkalmából.

A civillista javaslat vitája.

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.)
Az udvartartás költségének emeléséről szóló javaslathoz a Ház holnap ülésén Dániel Ernő, Egy Béla és Okolicsányi László fognak felszólalni. Polonyi szombaton, Bánffy Dezső hétfőn beszél.

Véresre vert képviselő.

Budapest, jul. 14. (Saját tud. táv.)
Pavlovics Lyubomir orosz gy. képviselő szerb színészeket hozatott torontálmegyei birtokán fekvő egyik fürdőhelyre. E miatt összeszólalkozása támadt egy Theodorovics nevű uriemberrel a ki aztán Pavlovicsot véresre verte és felpofozta.

Főtárgyalás Fenyő bünporében.

Budapest, július 14. (Saj. tud. táv.)
Fenyő Sándornak, a hírhedt gyermekrontónak bünporében e hó 29-én tartják meg a főtárgyalást.

A háboru.

Port-Arthur helyzete.

Budapest, jul. 14. (Saját tud. táv.)
A Matin közöl egy orosz cenzura által visszatartott táviratot, mely szerint az oroszok helyzete kétségbeejtő Port-Arthurban. Tegnap a japánok megtámadták és kitartó ostrom után elfoglalták a tengerészeti erődöt, mely Port-Arthurtól 3 kilométerre van.

Budapest, július 10. (Saj. tud. táv.)
Párizsból táviratozzák, hogy a japánok Port-Arthur leggyöngébbnek vélt pontját, a 3. számú erődöt, mely a vasut mentén fekszik, megtámadták. Időközben azonban e pontot aknákkal megerősítették az oroszok.

A támadáskor azután a kellő időben felrobbantották az aknákat. Az erődről

60 ágyu szórta szakadatlanul a tüzet a zárt sorokban előrenyomuló japánokra s roppant pusztítást vitt végbe köztük. A tulnyomó japán haderő elvégre is elfoglalta az erődöt.

Budapest, jul. 14. (Saját tud. táv.)
Londonból vesszük a hirt, hogy a japánok visszafoglalták a 14. számú erődöt az oroszoktól. Japánban erősen hiszik, hogy Port-Arthur még e hét folyamán elesik még pedig Liaojanggal egyidőben.

Port-Arthur elesett?

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.)
Rómából és Pétervárról kiszivárgott hírek szerint Port-Arthur tegnap elesett. Az ottani nagykövetségek azonban erről még mit sem tudnak.

Kudarczot vallott kirohanás.

Budapest, jul. 14. (Saját tud. táv.)
A port-arthuri helyőrség helyzete kétségbeejtő. Minden eszközt megragad, hogy könnyítsen rajta. Fock tábornok tegnap egy kirohanást intézett Port-Arthurból a japánokra, de nagy veszteséggel visszaverték.

Mukden ellen.

Budapest jul. 14. (Saját tud. táv.)
Londonból táviratozzák, hogy Kuroki megkezdte az előrenyomulást Mukden ellen. Kuropatkin vezérkarának azt jelentették, hogy az oroszoknak sikerült összes korábbi hadállásait visszafoglalniok.

REGÉNYCSARNOK.

A brixtoni rejtély.

— Büntügyi regény. —

Írta: A. C. D. (Angolból.)

19

Holmes mosolyogva bölöngatott és így felelt.

— On nagyon is pontosan és kimerítően összegezi a helyzet nehézségeit és ellentmondásait . . . Bizonyos, hogy még sok a homályos ebben az esetben, bár én már tisztában vagyok a főbb dolgokkal. A szegény Lestrate nevezetes fölfedezése, értem a »Rache« szót, egyszerűen arra való volt, hogy tévútra vezesse a rendőrséget s azt akarta szuggerálni, hogy valami titkos társulat, vagy épen a szoczialisták követték el a gyilkosságot . . . Annyi bizonyos, hogy a véres betűket nem német ember írta . . . Ha emlékszik: az A betűnek németes alakja volt: pedig a német, ha nyomtatott betűket ír, kivétel nélkül mindig latin betűket pingál, úgy hogy mérget vehetünk rá, hogy ezt a szót nem német ember írta, hanem más nemzetbeli, aki azt akarta magáról elhitetni, hogy német. Es ebbeli buzgalmában tul lőt a czélon . . . De most, kedves Watson, egyelőre nem mondok többet az esetről. On is tudja, hogy az összeesküvőtől addig félnek, míg nem tudják terveit; s ha én is mindent elárulok, ha szegről-végre elmondom nyomozásom módszerét, fegyvereit; — ön könnyen arra a meggyőződésre juthat, hogy én is igen közönséges, mindennapi ficzko vagyok.

— Erről szó sem lehet! — feleltam komolyan. — On oly exakt tudományyá tette a nyomozást, hogy immár szinte tökéletesíteni se lehet a módszerén.

Holmes elpirult a dicséret hallatára, melynek őszinte komolysága fölötté kedvesen lepte meg. Már tapasztaltam rajta, hogy legalább is

ép úgy szereti, ha dicsérik a tudományát, mint a fiatal leány, ha a szépségét magasztalják.

— Még mondok valamit, — szólt hirtelen. — A gyilkos, akinek otromba csizmája, s az áldozat, akinek elegáns, finom cipője volt, egy kocsiban jöttek, s a legbarátságosabb egyetértésben, valószínűleg karonfogva mentek be a házba. Odabent a szobában föl s alá járkáltak: azaz, helyesbben, az áldozat egy helyben állt, míg gyilkosa izgatottan járt előtte föl s alá. Mindezt a padló porában láttam, s azt is kiolvastam a nyomokból, hogy a gyilkos, minél tovább sétált, annál izgatottabb lett... Ezt bizonyítja az, hogy lépéseinek távolsága egyre nagyobbodott, vagyis a gyilkos fokozatosan hosszabbakat lépett. Közben egyre beszélt s kötségtelen, hogy mind jobban belelovagolta magát a heves szenvedélybe... Ekkor esett meg a tragédia... Ezzel mindent elmondtam önnek, — mit bizonyosan tudok; — a többi már csak föltevés és következtetés. Kiinduló pontnak mind a mellett ez is elég, s ezen az alapon már lehetne dolgozni... De siessünk, barátom, én még hangversenyre akarok menni ma, hogy meghalljam Neruda kisasszonyt... — E beszélgetés alatt kocsink sebesebben hajtott keresztül-kasul London külvárosának sáros, ködös utcáin; az egyikben végre, mely a többinél is sárosabb és piszkosabb volt, megállt a kocsi.

(Folyt. köv.)

Határidők.

	Budapest, jul. 14.
Buzaáprilisra	7.88
Buza október	7.86
Tengeri	6.26
Rozs okt.	8.6.
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.900

Értéktőzsde.

	Budapest, jul. 14.
Osztrák hitel	685.50
Magyar hitel	749.50
Allmvasut	694.—

Rimamurányi	488.—
Magyar jelzalog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stýlben, gazdag választékban, gyár rban.

Szolid, szabott árak!

Hirdetmény.

A „Nagyváradai Hitelbank Részvénytársaság” (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzalogokra kölcsönöket nyújt. Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1904. május hó.

682

AZ igazgatóság.

Fehér Jenő

uri és női cipész

Nagyvárad, Fő-utcán lévő Rimanóczy-házban (Fábry-testvérek üzlete mellett).

Van szerencsém a n. é. közönség és a főt. papságnak szives tudomására hozni, hogy egy, a mai kor igényeinek megfelelő

czipész-üzletet

nyitottam. Mint ajánló körülményt, bátorkodom felemlíteni, hogy a nagyváradai szakirányú ipariskola czipészszakaszi rajzolódója, illetve szaktanítója vagyok továbbá a szakmánál eltöltött sok éven keresztül a külföldön. valamint hazánk nagyobb városaiban mint főszabász, munkavezető s hasonló minőségben a nagyváradai czipőgyárban is hat évig sikerrel működve magas színvonalon álló szakképzettségem folytán képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni s minden vállalatot a legnagyobb szakértelemmel és műveléssel végzek.

Versenyárak

A főtisztelendő papság és a n. é. közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Fehér Jenő,

czipész mester.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok, vonalzatok, gazdasági nyomtatványok, egyházi, községi és egyéb hivatalos nyomtatványok, körlevelek, levélborítékok.

Elvállal és készít: izléses kivitelben mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok, bál meghívók, tánczrendek, étlapok, naptárak, palaczkfeliratok, névjegyek, **gyászlapok** stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

örzése alá van rendelve. A bejelentések f. év november 15-ig; a bírálatra szánt sonkák pedig 1905. év február 7—14-ig köldendők be. Jövő évi február 16-án ül össze a bíráló bizottság. A megejtett bírálat után a sonkák egy köztölt terembe vitetnek, ahol a közönségnek módjában lesz az egyeseket megizleni és minőségüket összehasonlítani. A sonkák eladásából befolyt összeget valamint a megmaradt sonkákat az egyes jótékony egyesületeknek és a szegényeknek fogják kiosztani. A berlinieknek ugyátszik nagyon sok szabad idejük van.

* **Gazdátlan hintó.** Ozveggy Magyar Lászlónéhoz, Széles-utcai lakoshoz, napokkal ezelőtt egy előtte ismeretlen, vidékinek látszó egyén beszállított egy fedeles hintót s azóta feléje se nézett. Valószínűleg lopástól származik a kocsi.

* **Tolvaj subancz.** Tegnap délelőtt míg Nagy Imre közti vasúti pályán a volt sertésvásártéren levő zárt bódéjából a szomszédba ment, addig Nagy Ferencz 14 éves subancz a bódének ablakát be nyomta az így nyert nyíláson benyult s a falon függött órát elemelte. Nagy elfogatott s le záratott.

* **Az osztálysorsjáték** tegnapi húzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorolták ki:

80.000 koronát nyer: 46360.
10.000 koronát nyer: 95613.
5000 koronát nyertek: 66211 87600.
2000 koronát nyertek: 21130 46255 64653 101238.
1000 koronát nyertek: 29830 67427.
500 koronát nyertek: 4402 24346 29733 42747 44066 48617 58044 63023 66426 68769 68800 75952 79486 84021 94635 86723 88166 89499 91210 92300.

A többi kihuzott számok 130 koronát nyertek.

* **Elveszett** a Perczes utcától az árva-házi u-on, Seniauch-tér, Fő utca, Szent László téren át Kapuczinus-utcáig egy tula ezüst óra, rövid ezüst lánczczal, 3 pénzzel, egyik Szűz Máriás arany, másik egy kis arany pénz »Zsiga« felirattal és egy ezüst érem francia felirattal. Megtaláló a rendőrségen illő jutalomban részesül.

* **Találtatott** egy liba és egy fiatal fehér him vizsla kutya.

* **Különlegességek gyűjteménye.** A ki női divatcikkek terén valódi különlegességeket és exquisites ujdonságokat akar látni, melyek máskülönben csakis világvárosokban láthatók, az nézze meg a Kovács L. és Társa. Nagyváradon (Zöldfa-utca, Deutsch K. üvegkereskedésével szemben) ujonnan megnyílt nagy női divatruházát, mely látványossági számba megy. Tessék e jónévű, megbízható cég mai számunkba közzétett hirdetését figyelmére méltatni.

Igazságszolgáltatás.

Váltót hamisított bosszúból.

Erdekes váltóhamisítási ügygel foglalkozott tegnap a királyi törvényszék, mint büntető bíróság. **Makai** István ez év május havában egy 4000 koronáról szóló váltót, számítottatott le egyik nagyváraditakárékpénztárban. Az utalványozott pénzt a pénzüintézet postán küldötte el Bagamérre a felvevő címére, de ott a postán nem akarták neki addig kiadni a pénzt, míg a községi előjárósággal nem igazolhatja személyazonosságát. Az előjáróság ki is állította Makai részére az igazolványt, de a postakezelő még ennek ellenében sem volt hajlandó a pénzt kifizetni, mert gyanus volt előtte, hogy egy ily nagy summa pénzt adjanak egy földhöz ragadt szegény embernek.

Gyanuját a csendőrséggel is közölte, honnan egy őrsvezető ment a postahivatalba, ki Makait letartóztatva és a csendőrségre kísérte.

Makait a csendőrségen vallatásra fogták s hosszas habozás után aztán beismerete, hogy a váltóra, melynek ellenében a pénzt kapta, Nyuzó János gazdag kisbirtokosnak nevét hamisította.

Ezt pedig azért tette, mert Nyuzó elhárította feleségétől birtokát, mikor az még kis-korú volt.

A pénzt azért vette fel, hogy a bank, mikor a váltóra törleszteni kell, árvereztesse el Nyuzó birtokát.

A nagyváraditakárékpénztár köz- és magán okirat hamisítás büntettségével vádolta Makait és feleségét — aki férjének segítségére volt a hamisításokban.

A kir. törvényszék büntetésnek találta a vádlottakat s Makait 2 évi börtönrre, feleségét pedig 7 havi fogházra ítélte.

TAVIRATOR.

Gyémántmisés főpap.

Esztergom, jul. 14. (Saj. tud. táv.) Ma tartotta meg itt Boltizár József felszentelt püspök, az érseki dómban gyémánt miséjét. Az ünnepségen részt vett számos főpap, az érseki megye papsága, a város és vidék összes hatóságai és testületei. Este 200 terítékű bankettet adott a hercegprimás a főpap tiszteletére. A város lobogó díszit öltött a közszeretnek örvendő főpap gyémánt-miséje alkalmából.

A civilizista javaslat vitája.

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.) Az udvartartás költségének emeléséről szóló javaslatához a Ház holnap ülésén Dániel Ernő, Egy Béla és Okolicsányi László fognak felszólalni. Polonyi szombat, Bánffy Dezső hétfőn beszél.

Véresre vert képviselő.

Budapest, jul. 14. (Saját tud. táv.) Pavlovics Lyubomir orosz gy. képviselő szerb színészeket hozatott torontálmegyei birtokán fekvő egyik fürdőhelyre. E miatt összeszólközása támadt egy Theodorovics nevű uriemberrel a ki aztán Pavlovicsot véresre verte és felpofozta.

Főtárgyalás Fenyő bünpörében.

Budapest, július 14. (Saj. tud. táv.) Fenyő Sándornak, a hirhedt gyermekrontónak bünpörében e hó 29-én tartják meg a főtárgyalást.

A háboru.

Port-Arthur helyzete.

Budapest, jul. 14. (Saját tud. táv.) A **Matin** közöl egy orosz cenzura által visszatartott táviratot, mely szerint az oroszok helyzete kétségbeesítő Port-Arthurban. Tegnap a japánok megtámadták és kitartó ostrom után elfoglalták a tengerészeti erődöt, mely Port-Arthurtól 3 kilométerre van.

Budapest, július 10. (Saj. tud. táv.) Párizsból táviratozzák, hogy a japánok Port-Arthur leggyöngébbnek vélt pontját, a 3. számú erődöt, mely a vasút mentén fekszik, megtámadták. Időközben azonban e pontot aknákkal megerősítették az oroszok.

A támadáskor azután a kellő időben felrobbantották az aknákat. Az erődöt

60 ágyu szórta szakadatlanul a tüzet a zárt sorokban előrenyomuló japánokra s roppant pusztitást vitt végbe köztük. A tulnyomó japán haderő elvégre is elfoglalta az erődöt.

Budapest, jul. 14. (Saját tud. táv.) Londonból vesszük a hirt, hogy a japánok visszafoglalták a 14. számú erődöt az oroszoktól. Japánban erősen hiszik, hogy Port-Arthur még e hét folyamán elesik még pedig Liaojanggal egyidőben.

Port-Arthur elesett?

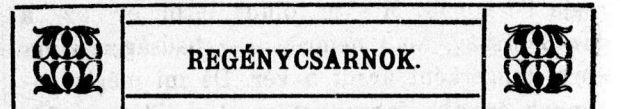
Budapest, július 14. (Saját tud. táv.) Rómából és Pétervárról kiszivárgott hírek szerint Port-Arthur tegnap elesett. Az ottani nagykövetségek azonban erről még mit sem tudnak.

Kudarczot vallott kirohanás.

Budapest, jul. 14. (Saját tud. táv.) A port-arthuri helyőrség helyzete kétségbeesítő. Minden eszközt megragad, hogy könnyítsen rajta. Fock tábornok tegnap egy kirohanást intézett Port-Arthurból a japánokra, de nagy veszteséggel visszaverték.

Mukden ellen.

Budapest jul. 14. (Saját tud. táv.) Londonból táviratozzák, hogy Kuroki megkezdte az előrenyomulást Mukden ellen. Kuropatkin vezérkarának azt jelentették, hogy az oroszoknak sikerült összes korábbi hadállásaikat visszafoglalniok.

A brixtoni rejtély.

— Bűnügyi regény. —

Írta: A. C. D. (Angolból.)

19

Holmes mosolyogva bölöngatott és így felelt.

— On nagyon is pontosan és kimerítően összegezi a helyzet nehézségeit és ellentmondásait . . . Bizonyos, hogy még sok a homályos ebben az esetben, bár én már tisztában vagyok a főbb dolgokkal. A szegény Lestrade nevezetes fölfedezése, értem a »Rache« szót, egyszerűen arra való volt, hogy tévútra vezesse a rendőrséget s azt akarta szuggerálni, hogy valami titkos társulat, vagy épen a szociálisták követték el a gyilkosságot . . . Annyi bizonyos, hogy a véres betűket nem német ember írta . . . Ha emlékszik: az A betűnek németes alakja volt: pedig a német, ha nyomtatott betűket ír, kivétel nélkül mindig latin betűket pingál, úgy hogy mérget vehetünk rá, hogy ez a szót nem német ember írta, hanem más nemzetbeli, aki azt akarta magáról elhitetni, arra német. Es ebbeli buzgalmában tul lött a célón . . . De mos', kedves Watson, egyelőre nem mondok többet az esetről. On is tudja, hogy az összeszöküvőtől addig félnek, míg nem tudják terveit; s ha én is mindent elárulok, ha szegről-végre elmondom nyomozásom módszerét, fegyvereit; — ön könnyen arra a meggyőződésre juthat, hogy én is igen közönséges, mindennapi ficzko vagyok.

— Erről szó sem lehet! — feleltem komolyan. — On oly exakt tudományyá tette a nyomozást, hogy immár szinte tökéletesíteni se lehet a módszerén.

Holmes elpirult a dicséret hallatára, melynek őszinte komolysága fölötte kedvesen lepte meg. Már tapasztaltam rajta, hogy legalább is

Ép úgy szereti, ha dicsérik a tudományát, mint a fiatal leány, ha a szépségét magasztalják.

— Még mondok valamit, — szólt hirtelen. — A gyilkos, akinek otromba csizmája, s az áldozat, akinek elegáns, finom cipője volt, egy kocsiiban jöttek, s a legbarátságosabb egyetértésben, valószínűleg karonfogva mentek be a házba. Odabent a szobában föl s alá járkáltak: azaz, helyesbben, az áldozat egy helyben állt, míg gyilkosa izgatottan járt előtte föl s alá. Mindezt a padló porában láttam, s azt is kiolvastam a nyomokból, hogy a gyilkos, minél tovább sétált, annál izgatottabb lett... Ezt bizonyítja az, hogy lépéseinek távolsága egyre nagyobbodott, vagyis a gyilkos fokozatosan hosszabbakat lépett. Közben egyre beszélt s kötségtelen, hogy mind jobban belelovagolta magát a heves szenvedélybe... Ekkor esett meg a tragédia... Ezzel mindent elmondtam önnek, — mit bizonyosan tudok; — a többi már csak föltevés és következtetés. Kiinduló pontnak mind a mellett ez is elég, s ezen az alapon már lehetne dolgozni... De siessünk, barátom, én még hangversenyre akarok menni ma, hogy meghalljam Neruda kisasszonyt... — E beszélgetés alatt kocsiink sebesen hajtott keresztül-kasul London külvárosának sáros, ködös utcáin; az egyikben végre, mely a többinél is sárosabb és piszkosabb volt, megállt a kocsi. (Folyt. köv.)

Rimamurányi	—	—	—	—	488.—
Magyar jelző	—	—	—	—	585.25
Salgótarjáni	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern styben, gazdag választékban, gyárban.

Szolid, szabott árak!

Hirdetmény.

A

„Nagyváradai Hitelbank Részvénytársaság“
(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

elfogad betéteket könyvecskére és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-OS** kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzőlogokra kölcsönöket nyújt. Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1904. május hó.

682

AZ igazgatóság.

Fehér Jenő

uri és női cipész

Nagyvárad, Fő-utcán lévő Rimanóczy-házban (Fáby-testvérek üzlete mellett).

Van szerencsém a n. é. közönség és a főt. papságnak szives tudomására hozni, hogy egy, a mai kor igényeinek megfelelő

czipész-üzletet

nyitottam. Mint ajánló körülményt, bátorodom felemlíteni, hogy a nagyváradai szakirányú ipariskola czipőszabászati rajzolóadója, illetve szaktanítója vagyok továbbá a szakmánál eltöltött sok éven keresztül a külföldön, valamint hazánk nagyobb városaiban mint főszabász, munkavezető s hasonló minőségben a nagyváradai czipőgyárban is hat évig sikerrel működve magas színvonalon álló szakképzettségem folytán képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni s minden vállalatot a legnagyobb szakértelemmel és műzálással végzek.

Versenyárak

A főtisztelendő papság és a n. é. közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Fehér Jenő,

czipész mester.

Határidők.

	Budapest, júl. 14.	
Buzaáprilisra	—	7.88
Buza október	—	7.86
Tengeri	—	6.26
Rozs okt.	—	8.6.
Zab ápr.	—	5.90
Káposzta, repce, aug.	—	11.900

Értéktőzsde.

	Budapest, júl. 14.	
Oszták hitel	—	685.50
Magyar hitel	—	749.50
Allmvasut	—	694.—

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok, vonalzatok, gazdasági nyomtatványok, egyházi, községi és egyéb hivatalos nyomtatványok, körlevelek, levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok, bál meghívók, tánczrendek, étlapok, naptárak, palackfeliratok, névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

8080—1904. sz.

Hirdetmény.

A beállott rendkívüli meleg és száraz időjárás és az alacsony talaj víz állás együttes közrehatása folytán a városi vízmű üzemének folytonosságát komoly veszély fenyegeti.

Hozzá járul ehhez az a körülmény, hogy a város lakossága a vizet szokatlanul nagy mértékben veszi igénybe, úgy hogy az átlagos napi víz fogyasztáshoz képest a közönség mint egy másfélszer annyi vizet fogyaszt.

A város hatósága meggyőződött arról, hogy a közutaknál és a házi berendezéseknél a köz-

zönség sokszor kellő gondosság nélkül pazarolja a vizet. A köz utaknál sokszor céltudatosan hagyják folyni a vízszarvat, a magán lakásokban pedig a fürdő szobák és ivó csapok vize a víz lehűtése céljából az intelligensebb közönség részéről is sok pazarlásnak van kitéve.

Házi edények mosására a vízvezetési csapot állandóan hagyják folyni, holott erre a célra egy tízedrésnyi víz is elegendő volna.

Felhívjuk ennél fogva a közönséget, hogy a hibás víz kivételi szerkezeteiket haladéktalanul javítsa meg, szükség esetén a házi főcsap elzáratása iránt a vízvezetési felügyelőnél vagy a rendőrségről azonnal jelentkezzenek.

A víz pazarlásnak minden módjától tartózkodják: az udvari és kerti öntözőseket pedig csak a legszükségesebb mértékbe vegye igénybe.

A pazarlások megállítására céljából a házi vezetékek fokozatosabb ellenőrzés alá fognak vétetni. E célból utasítottuk a városi mérnöki hivatalt hogy az ellenőrzést nagyobb személyzettel, naponta több ízben házról házra járva erélyesen eszközölje a kihágások tárgyait s a vízpazarlásokat azonnal jelentse be. Rendőrségünket pedig felhívtuk, hogy eme kihágások ügyében az eljárás azonnal tegye folyamatba és a büntető határozatokat szigorúan alkalmazza.

Amennyiben eme felhívásunk kellő eredményre nem vezetne a vízmérőknek kivétel nélküli alkalmazása iránt sürgősen előterjesztést fogunk tenni.

Nagyvárad 1904 július hó 14.

Városi Tanács.

—❖— Meglepő eredmény! —❖—

Egyszerű kezelés! Nagy kereslet!

mutatja leginkább mennyire vált be a

LABOLIN,

mely lábizzadás ellen a legjobb szer.

Teljesen ártalmatlan, hatása még

oly idült esetben is biztos.

Ára 1 üvegnek használati utasítással és ecsettel 1 kor. 20 fillér.

Kapható:

Berger Sándor

PARFÜMERIE „SAVOLY”
illatszertárában

NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR. (SZINHÁZ-SAROK.)

Előre haladt idény miatt

az összes nyári szép válogatott rőfös és női divat-árakat
nagyon olcsón elárusítjuk.

Maradékok:

500 méter maradék voil finom . . 19 kr.	500 méter maradék áttört batiszt 13 kr.
500 méter maradék francia batiszt 21 kr.	500 méter maradék atlasz szaten 22 kr.
500 méter maradék ruha vászon 25 kr.	5000 méter maradék hazai delin 28 kr.
5000 méter maradék francia delin 37 kr.	

Csipke maradékok 1 kr.-től feljebb.

Kovács L. és Társánál

Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején.

Uj áruházunk Zöldfa-utcza elején.

Uj áruházunk Zöldfa-utcza elején.